

Κοινά σχόλια Greenpeace και WWF στη Δημόσια Διαβούλευση για το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (2019)

1. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η διαμόρφωση του εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα (ΕΣΕΚ) αποτελεί μεν εθνική υποχρέωση στο πλαίσιο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, δίνει όμως και τη σημαντικότερη μέχρι σήμερα ευκαιρία για τον γρήγορο μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας σε μία σύγχρονη, καθαρή και ανταγωνιστική οικονομία μηδενικών εκπομπών.

Με δεδομένη την ανάγκη άμεσης αντιμετώπισης της κλιματικής κρίσης, η οποία απειλεί ευθέως τα βασικότερα δικαιώματα των Ελλήνων, οι στόχοι για τα ΕΣΕΚ είναι απαραίτητο να τίθενται **επιστημονικά**, ενώ τα μέτρα να αποτελούν αντικείμενο πολιτικού και κοινωνικού διαλόγου.

Ο πλανήτης μας βρίσκεται σε έκτακτη κλιματική και οικολογική ανάγκη. Φαίνεται πως αυτό έχει θέσει σε κίνηση διάφορες διαδικασίες και αποφάσεις. Ενδεικτική είναι η ιστορική απόφαση της ΕΤΕπ για απαγόρευση χρηματοδότησης έργων που σχετίζονται με τα ορυκτά καύσιμα από το 2021 αλλά και η ιστορική απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με την οποία κηρύχθηκε η ΕΕ σε κατάσταση έκτακτης κλιματικής ανάγκης, την οποία θα πρέπει να αξιοποιήσει και η Ευρωπαϊκή Ένωση. Τον κώδωνα του κινδύνου κρούει και η τελευταία έκθεση «Το Κενό Γιατόνων» του Περιβαλλοντικού Προγράμματος του ΟΗΕ, σύμφωνα με την οποία απαιτούνται ραγδαίες μειώσεις των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου της τάξης του 7,6% ετησίως προκειμένου η ανθρωπότητα να παραμείνει σε τροχιά επίτευξης του στόχου του 1,5°C. Αντίστοιχα, το IPCC εκτιμάει πως το αντίστοιχα ποσοστά μείωσης των εκπομπών οφείλουν να είναι της τάξης του 7,3% (50% πιθανότητα επίτευξης του στόχου) με 10% (66% πιθανότητα επίτευξης του στόχου) ετησίως.

Το WWF και η Greenpeace έχουν ήδη επισημάνει εγκαίρως κατά τη διάρκεια των διεργασιών της Διυπουργικής, την ανάγκη η χώρα μας να προχωρήσει με **παρόμοιο φιλόδοξο ρυθμό μειώσεων εκπομπών περίπου 7% ετησίως** και να πετύχει μηδενικό ανθρακικό ισοζύγιο το 2040 προκειμένου να μην ξεπεράσει τον συγκεκριμένο προϋπολογισμό άνθρακα που της αναλογεί.

Με δεδομένο ότι τα ορυκτά καύσιμα οδεύουν προς τη δύση τους, οι δύο οργανώσεις καλούν την κυβέρνηση να προχωρήσει σε τολμηρά αλλά απολύτως αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία της χώρας αλλά και των δικαιωμάτων της ελληνικής κοινωνίας από την κλιματική κρίση.

Η αύξηση της φιλοδοξίας των στόχων είναι –κατά γενική ομολογία- αναγκαία για να μην οδηγηθούμε στην κατάρρευση του ανθρώπινου πολιτισμού κατά την οποία περισσότερο πληττόμενοι θα είναι οι οικονομικά ευάλωτοι (κλιματικό απαρτχάιντ). Η μετάβαση επομένως σε ένα νέο ενεργειακό και οικονομικό μοντέλο θα πρέπει να γίνει με δικαιοσύνη για όλους ώστε να μην μείνει κανένας πίσω. Η **κλιματική δικαιοσύνη**, η **κοινωνική συνοχή** και ο **εκδημοκρατισμός** μέσω της κοινωνικής αποδοχής των ΑΠΕ θα πρέπει να είναι οι μεγάλες προτεραιότητες της Ευρώπης και της Ελλάδας την επόμενη δεκαετία προκειμένου να είναι η μετάβαση εφικτή. Η ενεργειακή μετάβαση είναι μονόδρομος. Αν γίνει όμως βίαια και με μη συμπεριληπτικό τρόπο, ο άνθρωπος και η φύση θα είναι οι μεγάλοι χαμένοι.

Η Greenpeace και το WWF Ελλάς καλωσορίζουν κατ' αρχήν την πρόσφατη δήλωση του Πρωθυπουργού από το βήμα της Συνόδου Κορυφής του ΟΗΕ για απόσυρση όλων των λιγνιτικών μονάδων μέχρι το 2028. Ωστόσο η αντικατάστασή τους θα πρέπει να γίνει με συνδυασμό ΑΠΕ, αποθήκευσης και εξοικονόμησης και όχι με την προώθηση νέων μονάδων φυσικού αερίου, κάτι που αφενός υπονομεύει την κλιματική φιλοδοξία αφετέρου εγκλωβίζει την χώρα σε ένα αχρειαστα ακριβό μονοπάτι εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα. Επιπλέον, το θέμα της Δίκαιης Μετάβασης αποτελεί ένα εξαιρετικά σημαντικό ζήτημα για τις τοπικές κοινωνίες όπου λειτουργούν λιγνιτικές μονάδες.

Τέλος, τα προγράμματα εξόρυξης υδρογονανθράκων που έχουν μαζικά εγκριθεί τα τελευταία χρόνια, με πιο πρόσφατες τις συμβάσεις για υπεράκτιες έρευνες και εξορύξεις στο Ιόνιο και την Κρήτη, αποτελούν ηχηρή παραφωνία στη στόχευση για μηδενικές εκπομπές πριν το 2040 που πρέπει να έχει η Ελλάδα. Οι υδρογονάνθρακες εξάλλου είναι ένας ενεργειακός πόρος χωρίς μέλλον, επομένως η ανάληψη ενός υψηλού περιβαλλοντικού ρίσκου για έναν ενεργειακό πόρο που δε θα έχει κάποια σημαντική συνεισφορά στο ενεργειακό μίγμα του μέλλοντος και άρα ελάχιστα ανταποδοτικά οικονομικά οφέλη (αντίθετα με ρίσκο και για τον τουρισμό πέρα από τη χλωρίδα και πανίδα), αποτελούν μία σημαντική παραφωνία. Εξίσου σημαντικά, δημιουργούν συνθήκες **αχρειαστης γεωπολιτικής έντασης** στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου τερπλιζοντας κάθε σοβαρή προσπάθεια για ειρήνη και ευημερία στην περιοχή.

Οι δύο οργανώσεις συμμετείχαν στις διεργασίες της Διυπουργικής για το ΕΣΕΚ και έχουν ήδη καταθέσει αναλυτικά σχόλια στο πλαίσιο των σχετικών διεργασιών. Στο πλαίσιο της διαδικασίας δημόσιας διαβούλευσης, ακολουθούν τα σχόλια και οι βασικές παρατηρήσεις των δύο οργανώσεων.

2. ΣΧΟΛΙΑ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΣΕΚ

Βάση της συζήτησης και των προτάσεων είναι ο **περιορισμός της αύξησης της θερμοκρασίας κάτω του 1,5°C για τη χώρα μας**. Η απόσυρση των λιγνιτικών μονάδων πρέπει να λειτουργήσει ως καταλύτης για την ταχύτερη ανάπτυξη των ΑΠΕ και όχι ως στροφή

αλλά σε άλλα ορυκτά καύσιμα, π.χ. φυσικό αέριο. Ο στόχος για πλήρη απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα το 2040 είναι εφικτός, εφόσον και οι στόχοι του ΕΣΕΚ για το 2030 αναθεωρηθούν σε πιο φιλόδοξη κατεύθυνση.

Ο δεσμευτικός νομικά στόχος του νέου ΕΣΕΚ προτείνεται να είναι ο εξής:

72% μείωση στις εκπομπές CO₂ (με βάση το 1990)

Το αναθεωρημένο ΕΣΕΚ έχει πράγματι αυξημένη φιλοδοξία σε σχέση με το προηγούμενο αλλά αποτυγχάνει επίσης -όπως και το προηγούμενο- να καταστεί ο οδηγός για την συγκράτηση της ανόδου της θερμοκρασίας κάτω από τους 1,5°C ή 2°C σε εθνικό επίπεδο, ενώ η κλιματική κρίση συνεχίζει να βαθαίνει.

Ο προϋπολογισμός άνθρακα (carbon budget) της Ελλάδος μέχρι το 2050 (απόλυτο όριο εκπομπών συμβατό με τον στόχο του 1,5°C) υπολογίζεται σε 0,37 Gt CO₂-eq (66% πιθανότητα επίτευξης του στόχου) και 0,51 Gt CO₂-eq (50% πιθανότητα επίτευξης του στόχου). Αυτά τα απόλυτα όρια συνεπάγονται μια σημαντική εμπροσθοβαρή μείωση εκπομπών, που υπολογίζουμε στο 72% σε σχέση με το 1990, ώστε να μην ξεπεραστεί ο προϋπολογισμός άνθρακα της Ελλάδος προτού επιτευχθεί ο στόχος μηδενικών εκπομπών. Εντούτοις, με βάση τον υφιστάμενο ΕΣΕΚ η Ελλάδα **ενδέχεται να εξαντλήσει τον προϋπολογισμό άνθρακα που της αναλογεί έως το 2050 κατά το 1^ο μισό της δεκαετίας του 2030.**

Η αποτυχία ευθυγράμμισης των στόχων του ΕΣΕΚ με το όριο του 1,5°C του ασφαλώς δεν αποτελεί αποκλειστικά ελληνικό πρόβλημα, καθώς τα Εθνικά Σχέδια αποτυγχάνουν συνολικά να ανταποκριθούν στην ιστορική αναγκαιότητα της περιόδου. Επιπλέον, ενώ αξιολογείται ως θετική η αποδέσμευση της χώρας από το λιγνίτη το 2028, η ενεργειακή μετάβαση για το 2030 πλέον εισάγει σε πρωταγωνιστικό ρόλο ένα άλλο ορυκτό καύσιμο, αυξάνοντας τη συνεισφορά του (με όρους ισχύος) κατά 1,6GW σε σχέση με το προηγούμενο.

Το φυσικό αέριο δεν πρέπει και δεν χρειάζεται πλέον να αξιολογείται ως καύσιμο-γέφυρα στην κατεύθυνση της κλιματικής ουδετερότητας το 2050 ή και νωρίτερα, καθώς εγκλωβίζει τη χώρα για δεκαετίες σε ένα άλλο ορυκτό καύσιμο, αυξάνοντας την ανάγκη εισαγωγών αλλά και της ενεργειακής εξάρτησης. Εξίσου σημαντικά, οι προτεινόμενες επενδύσεις σε υποδομές φυσικού αερίου σπρώχνουν τη χώρα σε ένα μονοπάτι αυξημένης χρήσης συνθετικών καυσίμων στο μέλλον. Όπως προκύπτει και από τα σενάρια ανάλυσης του ΜΕΣΕΚ, ένα τέτοιο μονοπάτι απαιτεί σχεδόν διπλασιασμό της εγκατεστημένης ισχύς ΑΠΕ λόγω της χαμηλής αποδοτικότητας των συνθετικών καυσίμων.

Αναφορικά με την εξοικονόμηση οι δύο οργανώσεις καλωσορίζουν την αυξημένη φιλοδοξία και τον εμπροσθοβαρή χαρακτήρα. Ωστόσο, ο στόχος ενεργειακής αποδοτικότητας του ΕΣΕΚ πρέπει να ευθυγραμμίζεται με τον στόχο της ΕΕ για μείωση της τελικής ενεργειακής κατανάλωσης κατά 15% μέχρι το 2030, σε σχέση με την τελική κατανάλωση του 2017. Επιπλέον, θα πρέπει να συνδυαστεί με πολιτικές ισχυρών, κοινωνικά δίκαιων και μακροπρόθεσμων κινήτρων ώστε να

επιτευχθούν οι υψηλοί ρυθμοί μετατροπής του υφιστάμενου κτιριακού αποθέματος σε κτίρια σχεδόν μηδενικής κατανάλωσης.

Επιπλέον, επιθυμούμε σε αυτή τη διαδικασία να δημιουργηθεί και ένα **μηχανισμός - μαξιλάρι ασφαλείας** όσον αφορά στους στόχους της ενεργειακής αποδοτικότητας και τους αντίστοιχους των ΑΠΕ. Προκειμένου, δηλαδή, να επιτευχθεί το ζητούμενο που είναι οι στόχοι μείωσης των ΑτΘ, σε περίπτωση καθυστερήσεων στην εφαρμογή γενικευμένων προγραμμάτων ενεργειακής αναβάθμισης κατοικιών, να υπάρχει η δυνατότητα να καλυφθούν οι στόχοι από τις ΑΠΕ. Το ίδιο πρέπει να ισχύει και στην αντίθετη περίπτωση, δηλαδή, αν καθυστερήσει η προβλεπόμενη ανάπτυξη των ΑΠΕ να υπάρχει η δυνατότητα περαιτέρω ενίσχυσης των παρεμβάσεων εξοικονόμησης. Αυτή η πρόταση δύναται να συμβάλλει επίσης σε περίπτωση υψηλότερης ζήτησης ενέργειας και άρα επάρκειας του συστήματος, σε συνάρτηση και με την αποθήκευση.

Οι ΑΠΕ ενισχύονται κατά περίπου 1,2GW στην ηλεκτροπαραγωγή καλύπτοντας μικρό κομμάτι της ενέργειας λόγω της απώλειας του λιγνίτη, ενώ και το πρόγραμμα για την αποθήκευση θα πρέπει να καταστεί πιο φιλόδοξο και εμπροσθοβαρές. Ιδιαίτερα η καθυστερημένη ανάπτυξη της αποθήκευσης προκαλεί προβληματισμό, καθώς δεν φαίνεται να γίνονται αντιληπτές οι ραγδαίες εξελίξεις της τεχνολογίας των συσσωρευτών διεθνώς αλλά ούτε και να εισακούγονται οι εισηγήσεις της ΡΑΕ για μεγαλύτερη και γρηγορότερη φιλοδοξία. Θεωρούμε πως θα πρέπει να υπάρχει αυξημένη φιλοδοξία και στοχοθεσία όσον αφορά στην αποθήκευση. Το νέο ΕΣΕΚ φαίνεται ιδιαίτερα συντηρητικό ως προς τις ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις (και συνεχιζόμενη μείωση κόστους) στον τομέα της αποθήκευσης, προεξοφλώντας πως οι τεχνολογίες αποθήκευσης δεν θα είναι επαρκείς για την παροχή επάρκειας ισχύος σε μια δεκαετία από σήμερα. Κρίνοντας από τις ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις της περασμένης δεκαετίας, αυτή η κρίσιμη παραδοχή είναι μάλλον αυθαίρετη, και προφανώς οδηγεί λανθασμένα τον ΕΣΕΚ σε ένα συμπέρασμα «μονόδρομου» φυσικού αερίου. Οι δύο οργανώσεις εκφράζουν την ανησυχία ότι **η εμμονή στην αυξημένη χρήση του φυσικού αερίου τα επόμενα χρόνια πραγματοποιείται εις βάρος της ανάπτυξης της αποθήκευσης.**

Στοιχείο προβληματισμού των 2 οργανώσεων είναι το πώς η γρήγορη και έγκαιρη ανάπτυξη των ΑΠΕ θα μπορέσει να συνδυαστεί με την αύξηση της τοπικής αποδοχής τους αλλά και συνολικά της κοινωνικής αποδοχής αυτής της κατεύθυνσης. Απαιτείται η συντεταγμένη συνεργασία όλων των φορέων και της πολιτείας, με ορθή χωροθέτηση των ενεργειακών δραστηριοτήτων των ΑΠΕ, αξιόπιστη εκτίμηση των σωρευτικών επιπτώσεων με βάση τις καλές ευρωπαϊκές πρακτικές και προστασία της βιοποικιλότητας. Γι' αυτό το λόγο, σημαντική θεωρούμε τη διαδικασία αναθεώρησης του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ που βρίσκεται σε εξέλιξη εδώ και κάποιο καιρό και το οποίο αναμένουμε. Απαιτείται η ενίσχυση του θεσμού των **ενεργειακών κοινοτήτων** εφόσον αυξάνεται η συμμετοχή των ΑΠΕ αντίστοιχα, ενισχύοντας την κοινωνική αποδοχή, αλλά και ένας μηχανισμός που θα ενημερώνει τις τοπικές κοινωνίες, και θα εξασφαλίζει τη διαδικασία της διαβούλευσης.

Επιπλέον, εκτιμούμε πως θα πρέπει να αποτυπωθεί με σαφήνεια το σχέδιο απολιγνιτοποίησης εντός του ΕΣΕΚ, ενώ είναι σημαντικό να υπάρξει απόλυτη διαφάνεια ως προς το κομμάτι των επιδοτήσεων των ορυκτών καυσίμων, ώστε να είναι γνωστό σε όλους το πραγματικό κόστος αυτών.

Τέλος, απαιτείται έμπνευση, όραμα και τομές για αλλαγή του μεταφορικού μοντέλου, τη μείωση των ιδιωτικών μέσων και την παράλληλη αύξηση των δημόσιων μέσων μεταφοράς, κάτι που θα πρέπει να στρέψει το ειδικό βάρος της διαδικασίας μετασχηματισμού του τομέα όχι απλά στην υποκατάσταση καυσίμων με ηλεκτρισμό, αλλά μία συνολική ριζική αναθεώρηση του τρόπου με τον οποίο μετακινούμαστε, σε συνέχεια των μέτρων για την απαγόρευση πώλησης κινητήρων πετρελαίου ή βενζίνης, με γνώμονα όμως τα ασθενέστερα οικονομικά στρώματα, χωρίς αποκλεισμούς και με παράλληλη άρση των υφιστάμενων (π.χ. ενεργειακή φτώχεια, ελλιπής θερμομόνωση κτιρίων που τα καθιστά και πιο ενεργοβόρα). Η διαδικασία της ενεργειακής μετάβασης σχετίζεται με τον τρόπο με τον οποίο παράγουμε, διαχειριζόμαστε και καταναλώνουμε ενέργεια και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των κοινωνικών στρωμάτων. Χωρίς αυτό το στοιχείο, θα απουσιάζει η απαραίτητη κοινωνική συναίνεση σε αυτή τη διαδικασία.

Η ενεργειακή μετάβαση συμβαίνει ήδη. Για να είναι όμως **δίκαιη** και επομένως επιτυχημένη, θα πρέπει να αποτελέσει **μία διαδικασία συμπεριληπτική, με τον άνθρωπο στο επίκεντρο και με άρση των κοινωνικών αποκλεισμών**. Στο σύστημα του 2030 και πέρα, η στόχευση πρέπει να είναι **η ελαχιστοποίηση ή/και ο μηδενισμός της ενεργειακής φτώχειας εμπροσθοβαρώς μέσω των ΑΠΕ**, αντιλαμβανόμενοι φυσικά πως το ζήτημα της ενεργειακής φτώχειας δεν αποτελεί ένα αμιγώς ενεργειακό θέμα, αλλά συνδέεται και με άλλα (μισθοί, υποδομές κτλ).

Ωστόσο, δυστυχώς το ΕΣΕΚ δεν εμβαθύνει επαρκώς στο ζήτημα της ενεργειακής φτώχειας. Κατά την ενωσιακή νομοθεσία (Παράρτημα Ι, σημείο 2.4.4. Κανονισμού 2018/1999), το ΕΣΕΚ πρέπει να περιλαμβάνει εθνικούς στόχους «σχετικά με την ενεργειακή φτώχεια συμπεριλαμβανομένου χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των στόχων». Όμως, στο αντίστοιχο κεφάλαιο (§3.6.4), λείπουν οι στόχοι και αντίστοιχα τα χρονοδιαγράμματα – τα οποία «παραπέμπονται» στην έκδοση του «Σχεδίου Δράσης για την καταπολέμηση της ενεργειακής ένδειας», μέσα στο 2020.

3. ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

ΑΠΕ

- Απλοποίηση αδειοδοτικής διαδικασίας με σκοπό την ελάφρυνση από γραφειοκρατικά και διοικητικά κόστη, με διαφάνεια για τις ΑΠΕ
- Νέο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ, με γνώμονα την επίτευξη των στόχων και την προστασία του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας
- Λειτουργία σταθμών ΑΠΕ χωρίς την ανάγκη λειτουργικής ενίσχυσης με παράλληλη επιτάχυνση της λειτουργίας του Target Model
- Διείσδυση των ΑΠΕ στην ΤΚΕ για το 2030 στο 40%
- Παραγωγή ενέργειας χωρίς ορυκτά καύσιμα από το 2040 και έπειτα
- Καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας – Πλαίσιο άρσης κοινωνικού αποκλεισμού από τη διαδικασία της ενεργειακής μετάβασης με ενεργό συμμετοχή των νοικοκυριών
- Θεσμικό πλαίσιο για Υβριδικά συστήματα παραγωγής ενέργειας με ΑΠΕ & αποθήκευση
- Θεσμικό πλαίσιο για Αποθήκευση
- Περαιτέρω ενίσχυση του πλαισίου αυτοπαραγωγής – Αύξηση ευελιξίας και βελτίωση σημειακά

- Προώθηση των Ενεργειακών Κοινοτήτων μέσω της χρηματοδότησής τους – Συνάφεια με την αύξηση της κοινωνικής αποδοχής, την ενεργειακή φτώχεια αλλά και την αποκέντρωση της παραγωγής με ενεργό ρόλο των πολιτών. Διατήρηση της προτεραιότητας των ΕΚΟΙΝ, αλλά με ταυτόχρονη εισαγωγή 4 κύκλων υποδοχής αιτημάτων στο ΔΕΔΔΗΕ (ανά 3μηνο). Έτσι διασφαλίζεται και η συμμετοχή των ιδιωτών και των ενεργειακών κοινοτήτων με ομαλό τρόπο.
- Μηχανισμός ενίσχυσης της τοπικής αποδοχής μέσω παροχής και κινήτρων στις περιοχές και στους κατοίκους που φιλοξενούν αιολικά πάρκα κυρίως

Μεταφορές

- Φιλόδοξη αύξηση του στόχου διείσδυσης ηλεκτροκίνητων οχημάτων άνω του προτεινόμενου 10% το οποίο δεν συνάδει με τον στόχο του 1,5°C και τις δεσμεύσεις της Συμφωνίας των Παρισίων
- Πολιτική απόφαση απαγόρευσης πώλησης νέων οχημάτων ΜΕΚ ως το 2030
- Παροχή κινήτρων για αντικατάσταση ΜΕΚ με ηλεκτροκίνητα αυτοκίνητα με έμφαση στα χαμηλά κοινωνικά-οικονομικά στρώματα (συμπεριληπτικότητα)
- Ολιστική προσέγγιση του τομέα μεταφορών, με μέτρα ενίσχυσης των μέσων συλλογικής μεταφοράς, μείωσης της χρήσης των ΙΧ και εν τέλει μείωση των ιδιωτικών επιβατοχιλιομέτρων – Νέο μεταφορικό μοντέλο με επίκεντρο τον άνθρωπο, όχι απλή αντικατάσταση καυσίμου
- Πλαίσιο τιμολόγησης και μοντέλο ανάπτυξης ηλεκτροκίνησης - Δίκαιη μετάβαση στην εποχή της ηλεκτροκίνησης με κατάλληλη κινητροδότηση- Δυνατότητα συμμετοχής και του Διαχειριστή στη διαδικασία της ηλεκτροκίνησης ειδικά σε περιοχές όπου η «αγορά» είναι πολύ περιορισμένη και υπάρχει ο κίνδυνος να μην υλοποιηθεί.
- Προώθηση της τεχνολογίας ηλεκτροκίνησης με μπαταρίες ως πιο αποδοτική. Λιγότερο αποδοτικές τεχνολογίες εξηλεκτρισμού (π.χ. κυψέλες υδρογόνου / συνθετικά καύσιμα) θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν μόνο σε στοχευμένους στόλους οχημάτων/πλοίων, καθότι θα οδηγήσουν σε αχρείαστα μεγάλη αύξηση της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας από το δίκτυο.

Νησιωτική ενεργειακή πολιτική

- Ενίσχυση και Επιτάχυνση Διασυνδέσεων
- Ένταξη όλων των ΜΔΝ (κατά προτεραιότητα) σε διαδικασία πλήρους απανθρακοποίησης (2040) με ένα ολιστικό σχέδιο που θα λύνει και τοπικά προβλήματα, θα έχει αυξημένη προστιθέμενη αξία για τη χώρα και την Ευρώπη, αξιοποιώντας καινοτόμες λύσεις
- Επιτάχυνση της διαγωνιστικής διαδικασίας για τα 3 Έξυπνα Νησιά του ΔΕΔΔΗΕ – Ενίσχυση της καινοτομίας
- Επιτάχυνση της διαδικασίας για το Πράσινο Νησί του ΚΑΠΕ, Άη Στράτης
- Πλαίσιο για Θαλάσσια Αιολικά Πάρκα
- Ενίσχυση της ηλεκτροκίνησης στα νησιά (χερσαίες και θαλάσσιες μετακινήσεις)
- Δημιουργία χρηματικών εισροών για ΟΤΑ α' και β' βαθμού στα νησιά μέσω της αξιοποίησης του θεσμού των Ενεργειακών Κοινοτήτων με καινοτόμα συστήματα ΑΠΕ και αποθήκευσης. Είτε με υποχρεωτική παροχή ποσοστού μετοχών ανά έργο στις τοπικές κοινότητες (μοντέλο Δανίας) είτε με συμμετοχή Δήμου/Περιφέρειας στα έργα μέσω

Ενεργειακών Κοινοτήτων. Τα χρήματα που προκύπτουν ως εισροή μετά την αποπληρωμή του έργου θα χρηματοδοτούν έργα που σχετίζονται είτε με την ανθεκτικότητα των υποδομών στην κλιματική αλλαγή, είτε σε επενδύσεις που σχετίζονται με την πορεία απανθρακοποίησης. Εναλλακτικά, θα μπορούσε η Πολιτεία να παρέχει εγγυήσεις σε Ενεργειακές Κοινότητες για έργα ΑΠΕ και ηλεκτροκίνησης στα οποία συμμετέχουν Ο.Τ.Α α' και β' βαθμού.

Ενεργειακή Εξοικονόμηση

- Θέσπιση στόχου και εκπόνηση στρατηγικού σχεδιασμού για κτιριακό τομέα μηδενικών εκπομπών ως το 2050, σύμφωνα με τις διατάξεις της Κοινοτικής Οδηγίας 2018/844
- Παροχή γενναίων φορολογικών κινήτρων σε υλικά και υπηρεσίες για την μετατροπή του υφιστάμενου κτιριακού αποθέματος σε σχεδόν μηδενικής κατανάλωσης. Απαιτείται πολύ μεγαλύτερη φιλοδοξία και ευελιξία (π.χ. παράδειγμα Ιταλίας)
- Ενίσχυση του προγράμματος Εξοικονομώ (2 δις € κατ' έτος) και χρήση συμπληρωματικά των φορολογικών κινήτρων και αυστηρά για ευάλωτα νοικοκυριά τα οποία χρήζουν ανάγκης χρηματοδότησης κεφαλαίου.
- Κίνητρα για κατοικίες και δημόσια κτίρια ενισχυμένα κάθε χρόνο, είτε μέσω ESCOs είτε με κρατική επιχορήγηση
- Εκκίνηση προγράμματος για εξοικονόμηση ενέργειας στα δημόσια κτίρια άμεσα (ΗΛΕΚΤΡΑ)
- Άμεση έκδοση νέου ΚΕΝΑΚ και ενσωμάτωση των ευρωπαϊκών Οδηγιών για την ενεργειακή απόδοση στην εθνική νομοθεσία

Βιομηχανία

- Εφαρμογή χρονοδιαγράμματος και παροχή λελογισμένων κινήτρων για την υποχρεωτική βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης της ενεργοβόρου βιομηχανίας και την αντικατάσταση των ορυκτών καυσίμων με νέες μεθόδους παραγωγής μηδενικού αποτυπώματος (ΑΠΕ και υδρογόνο)
- Εναρμόνιση με το αυστηρό χρονοδιάγραμμα της ΕΕ για τον περιορισμό της χρήσης και διάθεσης στην αγορά υδροφθορανθράκων κατά 79% ως το 2030.